

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročni / Zedinjene države (Ivan Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.



Datum v oklepaju n. pr. (March 31-21) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem davcom potekla naročnina. Poslovito je pravilno, da se vam ne napiše list.

PODJETNIKI NE PRIDEJO TAKO HITRO V ZADREGO.

Ko je bila kalifornijski legislaturi predložena predloga, ki določa osemurni delavnik za cestnoželezniške uslužbenke, je došla v Sacramento delegacija cestnoželezniških uslužbencev iz Los Angelesa, da protestira proti osemurnemu delavniku. Podjetniško časopisje je pisalo, da so to "lojalni" uslužbenci, katerih glas je vreden, da se vpoštevata.

In ko so podjetniki mislili, da pojde vse gladko, je neki senator čital pismo, v katerem je stalo s črnim na belem, da so bili uslužbenci prisiljeni protestirati proti predlogi.

Uslužbenci pri cestnoželezniški družbi v Los Angelesu seveda niso organizirani. In ker niso organizirani, so jih podjetniki prisilili, da protestirajo proti svojim lastnim interesom. Podjetniki pravijo, da tako početje ni diktatorsko, ampak uslužbenci so izgoli lojalnosti do svojih gospodarjev protestirali proti postavi, ki ima koristiti uslužbencem.

Podjetniki so res modri možje, čeprav njih logika zelo hudo šepa. Podjetniki pač računijo z dejstvom, da ljudska masa ne tehta njih besed in razmišlja o njih, temveč verjame, kar izrečejo. In v tem se podjetniki ne motijo. Če bi ljudska masa sodila besede ljudskih izkoriščevalcev tako, kot se morajo soditi, bi že zdavnej ljudstvo z njimi obračunalo na voliču. Izvolilo bi v postavodajne zbere moze, katerim je blagostanje ljudstva najvišji cilj in ki se ne ozirajo na želje privatnih interesov.

In za to velja za zavedne delavce pravilo: Organizirati, učiti in izobraževati je treba, da zna ljudska masa čimprej ločiti pravico od krivice in dobro zrno od plevela. Trdo je tako delo in tudi mukotrpno, poleg pa zahteva največjo potrpežljivost. Ali kdor je potrpežljiv pri svojem delu in se ne da voditi le od hipnih uspehov, marveč vrši svoje delo dalje vztrajno in brez godrnjanja, doseže prav zanesljivo svoj cilj.

NOVE VRSTE SODNIJSKA PREPOVED.

Sodnik Molinaux v Minneapolisu je izdal sodnijsko prepoved, kakršna menda še ni bila izdana dozdaj. Sodnijska prepoved prepoveduje nekemu članu unije razvažalcev mleka razvažati mleko v distriktu, ki ga je proglasila Standard Milk kompanija za "svojo posest".

Razvažalec je bil preje nastavljen pri tej kompaniji in seveda je moral podpisati z njo pogodbo, da ne postane član delavske unije, dokler je pri nji v službi. Tudi druge kompanije so prisilile svoje uslužbenke, da so podpisale take pogodbe. Sledila je stavka in zdaj je organiziranemu razvažalcu prepovedano razvažati mleko v distriktu, ki ga kompanija smatra za "svojo posest".

Organiziranemu delavcu je s to sodnijsko prepovedjo direktno prepovedano si služiti kruh s poštenim delom. Sodnijska prepoved pomeni še več. Ona prepoveduje delati konkurenco kompaniji, pri kateri je bil nekoč zaposlen in katero je pomagal bogateti s svojim delom.

Take sodnijske prepovedi so najboljše šola za delavce. One jim direktno pravijo: Delavec organiziraj se politično in izvolil boš lahko tudi sodnike, ki ne bodo izdajali proti tebi takih sodnijskih prepovedi.

V New Yorku je že pričela kampanja s podukom ljudstva proti sodnijskim prepovedim. In ta kampanja se mogoče kmalu razširi po vseh Združenih državah, kajti sodnijske prepovedi opominjajo delavce, če se ne organizirajo politično, da izgube, kar so si priborili s strokovnimi in gospodarskimi organizacijami.

KAŠEN DELAVNIK JE NAJBOLJŠI ZA DELAVCE?

Delavec, ki gara po deset in več ur na dan in misli, da tak delavnik koristi njemu, češ, da mu poveča njegov zaslužek, vara samega sebe.

Čim krajši je delavnik, toliko višja je delavčeva mezda. In kolikor krajši je delavnik, toliko več časa ostane delavcu za razvedrilo in izobrazbo. Kratek delavnik je podlaga delavskemu blagostanju. Ta nauk naj si vsak delavec utisne v svoje srce.

DOPISI.

Wilwaukee, Wis. — Nadaljevanje debate pri slovenskem socialističnem klubu.

Kakor znano se je vršila dne 19. aprila debata pri slov. soc. klubu, katere predmet je bil: "Socializem in komunizem." Ta debata se bo nadaljevala v istih prostorih, to je v Ilirija dvorani prihodnji torko, to je dne 10. maja zvečer. Premet te debate bo Diktatura proletarijata ali parlamentarna demokracija? In "Moda parlamenta v delavskih rokah."

Zadnja debata je pokazala, da vlada veliko zanimanje o teh vprašanjih med našim narodom. Dvorana je bila že ob sedmi uri nanapolnjena in udeležba je bila tako velika, da so člani kluba sklenili prirediti v bodoče vsaj vsakih par mesecev debato ali pa predavanja. Prihodnja debata bo mnogo zanimivejša, kakor je bila prva in udeležencem so bo še le sedaj nudilo, da spoznajo komunizem in socializem v pravi luči.

Pri zadnji debati sta se govornika držala po večini teoretičnih vprašanj, do praktičnih vprašanj pa še ni prišlo. Pri prihodnji debati bo potrebno, da zagovorniki komunizma dokazuje, v koliko je mogoče v Ameriki praktično delovati po načelih znanjih 21. stoletja, katere je Moskva diktirala ali skubala diktirali socialistični stranki v Združenih državah. Na drugi strani bodo lahko videli od strani zagovornikov socializma, moč parlamenta v delavskih rokah. Spoznali bodo lahko, kaj bi pomenilo takozvane "reforme", katere zagovarjajo socialisti in o katerih se zapeljivo izražajo komunisti.

Vsem rojakom, ki se zanimajo za ta vprašanja polagamo na srce, da se udeležijo tudi te debate, ter da pridejo kakor zadnji do sedme ure. Vodstvo kluba bo skrbelo za to, da bodeta ova govornika že pred določeno uro na mestu, da ne bodo od njihove strani zakasnitve, kakor je bila zadnjič, akoravno ne po krivdi dotične osebe. — Za slov. soc. klub John Kress, tajnik.

Eveleth, Minn. — Evelethsko naselbino bi lahko primejal medvedu, ki spi pravo zimsko spanje, in ako ga malo podrezaš, tedaj se kosmatinec obrne, malo zarenči in zopet spi dalje spanje pravice.

Na moj zadnji dopis v Prosveti, v katerem sem bral korje molitvice "listu slovenskih delavcev", se je oglašil nek tujak, ki "delavce" in priobčil "v potu svojega obraza" skovani dopis v Glas Naroda, št. 92 od 20. aprila t. l. Temu "delavcu" je bilo zelo hudo, ker sem o zgoraj navedenem listu "slovenskih delavcev" povedal resnico in uvod njegovega dopisa dokazuje, da ga je hotel braniti, kar mu pa ni moglo in radi tega se je zaletel v drugo stvar in pričel pregrevati delovanje tukajšnjih rojakov za Narodni dom in mi hoče nekatere stvari predbaciti. Ko bi ta "delavec" prišel s pravo barvo na dan, bi mu jaz še pojasnil vso zadevo, toda ker blebeče tjavendan in nima niti toliko poguma, da bi se "junak" podpisal s svojim pravim imenom, naj pa le še gode kolikor mu drago.

Ob času razpada društva "Narodni dom" sem bil jaz predsednik tega društva — toda le na papirju, v resnici sem bil pa metla, s katero so skušali pomotati na eni strani "praktični katoličani", katerim je bil "Narodni dom" trn v peti in poskušali na vse načine, da bi "Narodni dom" prodali in denar darovali g. župniku ostroma škofu, katerim se pa nakazani posrečila. Posrečilo se je pa "munjajnarjem", da je delovanje za Narodni dom prenehalo in da je vsa stvar razpadla. Vred tega naj pojasnim to zadevo onim rojakom, ki so v resni delovali za "Narodni dom" in darovali velike vsote, kam so izginili tisočki od prodane poslopja, ki bi moralo biti "Narodni dom".

Ko je bilo delovanje za Narodni dom v polnem tiru je društvo štelo 350 članov. Na neki seji je pa nek mlečnokobi član napravil malo napako in odstopilo je takoj 333 članov in ostalo jih je samo še 17 članov, ki pa razumno niso mogli izvesti nameravanega načrta, akoravno so z vsemi svojimi močmi delali, agitirali in navduševali rojake čela tri leta. Kot plačilo za svoje postrvovalno de-

lo niso dobili drugega kot kot škane od vseh strani.

"Delavec" in ostali rojaki bi lahko vedeli, da se mora delati in živeti v isti bližini društva, ako se hoče nameravati načrt izvesti. Ako se pa pusti in tri leta samo od strani gledati, kako se drugi živjujejo in mesto da bi pomagali pa se nasprotujejo, potem, dragi rojaki, ni mogoče pričakovati vseh, in da taki tudi nimajo ničesar iskati pri Narodnem domu in ako že enkrat eden pusti društvo in se tri leta sploh ne briga za celo stvar, potem takega tudi ni ne briga, kam so izginili tisočki. Da, zadeva bi bila vse drugačna, ako bi vsi oni, ki so odstopili od društva ostali do zadnjega aktivni in delovali kolikor bi jim bilo je mogoče in ako bi stvar ne uspeša in da bi bili kdo prikrajšan, potem bi lahko zahteval pojamilo.

Ako se kateri izmed onih, ki so društvo pustili na cedilu, ko je bilo ledovanje v polnem tiru, čuti prikrajšenega, saj dobro ve, kam se lahko obrne. Odvratnikov je dovolj, ki tudi radi sinajo in mogoče se bo onih, ki so mi že pred tremi leti obljubili "ričet", izpolnila želja. — Martin Paulan.

West Frankfort, Ill. — Jej, jej, zdaj sem na postal slopi! Saj tako si moram misliti, kajti dobil sem v roke neki obškurni listič, ki je meni, navadnemu delavcu posvetil kar tri kolone, dasiravno sem preprosto delavec, koncem katerih pravi: "Strgaj tisto dečko s svojega čela in poglej malo okrog sebe, kaj se vse dogaja."

Ali kakor je imeliten konec te čedkarje, še bolj slaven je njej začetek, v katerem pravi, da sem se s svojo polemiko proti lističu osemlet pred socialisti in ne pred socialpatrioti. Ali ko sem prišel čitati dalje, sem nekaj časa strm, kajti vedel nisem, ali je ločar za Marksa, ali glasovec De Leonu, ki faktično ni nikdar ničtel v mednarodnem socialističnem gibanju. Seveda je to zame težko doznati, ker urednik tega lista pravi, da imam desko na čelu, zraven sem še navaden delavec, ki ni ponašal v tako visoke čelo kot urednik obškurnega lističa; kateri pravi, da edino on in njegovi tovariši razumejo socializem, vsi drugi so pa od mah. Nak, s tako "učenim človekom" se ne bom prepiral, ki kar na debelo oboja in brez vsakih dokazov. Tako je in takole je bilo in amen, in kdor ne verjame, je krivo verget. Tako leto proletstva na vse strani in seveda name. Jaz sem pa v strahu vzdihnil: Velik si ti Allah, in ti urednik si edini njegov pravi prerok.

Toda spás na strani Dasiravno sem navaden in preprosto delavec, sem proje vedel, kaj je komunizem in socializem, kot pa urednik obškurnega lističa, ki kliče zdaj proletstvo na moje glavo. Ampak konstatirati moram, da sta svoj trum prav slabo izgrali, ko sta zapisali, da je končni cilj ameriške socialistične stranke državni socializem in ne socializem. Ravno tako ste se blamirali z vsem, kar ste napisali o delavskem strokovnem gibanju v Ameriki. Vaša čedkarja ni drugega kot jasn dokaz, da se imate še mnogo več učiti, kot jaz, da spoznate bistvo delavskega gibanja. In da se to čimprej naučite, vam prav tolo priporočam, da pazno čitate Proletarca in Prosveto, ker le pažljivo čitanje vas mogoče privede do spoznanja resnice.

V delavskem gibanju sem pa še vajen, da se pojavljajo odrešitniki, ki pripovedujejo in kriče na ves glas, da bodo delavstvo kar čez noč oprostili vsega zla. Za take odrešitnike je tudi v Ameriki posebno priporočljiva knjižica "The Railroaders Next Step", ki jo je spisal William Z. Foster. Če so odrešitniki brihtne glave, se seveda nekaj nauče iz nje. Ako pa spredajo med tiste delavske posili odrešitnike, ki hočejo za vsako ceno ostati odrešitniki delavskega saj na papirju, delavstvo pa peha naprej, sami se pa skrijejo, kadar je treba nositi konvencije po njih vprizorjenega gibanja, pa tudi ta knjižica ne bo imela nanje drugega učinka, kot da Fosterja proglase za izdajalec, sebe in svoje tovariše pa za delavske odrešitnike.

Imam pa še druge vzroke, da ne cenim vaših zmognosti prav visoko. Leto dni sem že naročen na vaš listič. Prejel sem ga na samo enkrat in še takrat se na moje pravo ime, zdaj na yem, ali bi odločil to krivdo pred vrata vašega zastopnika, ali pa hudo šepa pri upravi ali uredništvu lista.

Da pa ne boste mislili, da sem res leto dni zaje, ki se je ustrašil vaše čedkarje, vam le toliko povem, da vaša ali De Leonova organizacija ni bila priznana na zadnjem mednarodnem socialističnem kongresu pred vojno kot zastopnica politično organiziranega ameriškega delavstva, in da se ravno tako ta organizacija ni prijavila za vstop v tretjo internacionalno dozdaj. Zaradi tega je vse skupaj bluf, pesek ljudski masi v oči, kar čekate o socializmu, sovjetizmu in tretji internacionali, ki ima edini namen loviti kaline in razdeliti delavsko maso, da bo lažje poražena od kapitalistov. To vam povem diprto in brez ovinkov, kajti deska, o kateri pravite, da je pribita na mojem čelu, me ni prav nič ženitela, da sem vas spoznal take, kakršni ste. — A. Mravije.

to krivdo pred vrata vašega zastopnika, ali pa hudo šepa pri upravi ali uredništvu lista.

Da pa ne boste mislili, da sem res leto dni zaje, ki se je ustrašil vaše čedkarje, vam le toliko povem, da vaša ali De Leonova organizacija ni bila priznana na zadnjem mednarodnem socialističnem kongresu pred vojno kot zastopnica politično organiziranega ameriškega delavstva, in da se ravno tako ta organizacija ni prijavila za vstop v tretjo internacionalno dozdaj. Zaradi tega je vse skupaj bluf, pesek ljudski masi v oči, kar čekate o socializmu, sovjetizmu in tretji internacionali, ki ima edini namen loviti kaline in razdeliti delavsko maso, da bo lažje poražena od kapitalistov. To vam povem diprto in brez ovinkov, kajti deska, o kateri pravite, da je pribita na mojem čelu, me ni prav nič ženitela, da sem vas spoznal take, kakršni ste. — A. Mravije.

Chisholm, Minn. — Ker zunaj piše mraz severni veter in se igra s snežinkami je najbolje sedeti pri dobro zakurjeni peči in prebirati časnike, ki so mi najbolj prijatelji in tudi učitelji; najboljši izmed vseh mi je pa list Prosveta. — Ko čitam in čitam, tedaj opazim tudi rame oglaševateljskih agencij, ki se pečajo z pošiljanjem denarja v staro domovino. V teh oglaševah sem pa opazil nekaj, kar ne razumem in bi prosil cenjene čitatelje, da bi mi pojasnili. Namreč zakaj neka tverda A. S. računa tako lepo okroglo vsoto namreč ravno pet sto kron za pet dolarjev, dočim neka druga tverda pošlje za pet dolarjev 620 kron. Sedaj ne vem, ali ima prva tverda pri vsakih pet dolarjih 120 kron več dobička kot druga tverda ali pa ima druga tverda toliko izgube? Kdo mi more to pojasniti.

Nadalje sem opazil v nekaterih listih — ne v Prosveti — da beračijo za zvonove v starem kraju in tudi pozivljajo, da morajo rojaki v Ameriki darovati za zvonove, katere bi potem zopet porabili za kanone. Kdo bo vprašal dotične, ki so zvonove kupili, ali jih amejo prodati ali pa preliti v topove? Nihče. Odgovorili bodo to je vse škofovaško in vas ne briga cerkev in ne zvonovi. Saj je bilo tako v stari domovini. Farani so prej zbirali in plačevali težko prislužene in prislužene krajarje, da so kupili zvonove, ko je pa avstriski militaristični avtokraciji primanjkovalo kanonov so lepo prišli in porabili zvonove "last faranov" ne da bi tiste vprašali, ki so jih kupili, ali so pripravljeni dati ali ne. Enostavno so jih pobrali in ako bi se kdo upiral, že veste, kaj bi se mu pripetilo. Stari možje in pobožne ženske so vedno pravili, da so zvonovi žegnani in kričeni. Saj so res bili. Menda se je še kdo "srečnega" počutil, ako je bil zadet od granate ki je priletela iz kanona, ki je bil ulit iz kričnega zvona.

Ako bi bili rojaki teh misli, kot sem jaz, bi zvonovi peli v stolpih takrat, kadar bi jih kupili tisti, katerih lastnina je potem, ko že visijo v zvonikih.

Delavske razmere v tukajšnji okolici so še vedno edneake; raje slabeje, kot pa boljše. Rudnik, ki je last Oliver Mining Co., se nekaj giblje, toda gostori v rudniku so tako napadjeni z delavci, da se komaj gibljejo pri delu. Raditega je tudi težko dobiti delo. Ako bo šlo tako dalje, naj se še sedaj vsak preskrbi s širokim pasom, da se bo lahko prepasal po celem životu ali vsaj po celom trebuhu, da mu bo zadostovalo za celi teden toliko hrane, kot jo je porabil v dobrih časih v enem dnevu. — Jure izpod vrbe.

Gross, Kans. — V tukajšnji naselbini se je pripetila dne 23. aprila t. l. žalostna družinska tragedija. Dne 15. aprila je žena tukaj obžalovanega rojaka Frank Gartnerja povila dve čili in zdravi hčerki. Dne 23. aprila si je pa uboška v obupu radi surovosti svojega moža prerezala vrat. Ko je njen mož prišel domov z dela jo je našel vso v krvi. Poklicani zdravnik je takoj odredil da so jo prepeleli v bolnišnico v Frontenac, Kans. Upati je, da se bo zdravnikom posrečilo ohraniti jo pri življenju. Bila bi velika izgruba za njene otročke, katerih je sedaj pet, če bi ona za vedno zatisnila oči. — Po-ročevalce.

Droblj

od blizu in daleč.

— Enajst Grkov je bilo ubitih 1. maja v Kerici blizu albanske meje, kjer so se sprijeli Grki in Albanci.

— Poljska univerza v Varšavi je poklonila Woodrowu Wilsonu častni naslov doktorja prava; enak naslov sta dobila Hoover in maršal Foch.

— Josef Kaighn, predsednik banke v Moorestown, N. J., je izvršil samomor s kroglo. Porabil je \$30,000 tujega denarja.

— Letalska črta za potnike in lahak tovor je bila odprta 4. maja med New Yorkom in Chicago. Prvo letalo je dospelo iz New Yorka v Chicago v dvanajstih urah.

— V Barceloni na Španskem se je pred par dnevi dogodila eksplozija v tajni tovarni za izdelovanje strelnih nabojev. Eden mrtvev in štirje ranjeni.

— Štirje prospektorji iščejo zlato v okrožju železnih rudnikov severno od Virginije v Minnesoti.

— V bitki med irakimi republikanci in angleškimi četami blizu Galballya zadnji torko je bilo šest Ireev ubitih in mnogo rujenih. 150 republikanov se je udeležilo bitke.

— Mrs. Beatrice Bullock je kandidirala pri občinskih volitvah v Red Springu, N. C., za mestno svetovalko njen soprog je pa bil kandidat za ravno to mesto na nasprotni listini. Žena je porabila soproga s štirimi glasovi večine.

— Vlada turških nacionalistov v Anatoliji je ukazala izgnati prince Omarija Faroka, sina turškega prestolonaslednika, ko je stopil na ozemlje turške republike v Mali Aziji. Komalove oblasti so izjavile, da ne marajo nobenega člana turške dinastije v Anatoliji.

— Vsi ameriški prostaki in podčastniki do saržentov, ki se nahajajo v ameriški okupacijski armadi v Nemčiji in ki so se tam oženili, so pozvani domov. Prizadetih je okrog 500 mož. V Evropi je še 14,000 ameriških vojakov.

— Bivši zvezni senator Muray Crane iz New Yorka, ki je umrl v oktobru m. l., je zapustil osem milijonov dolarjev.

— William Robert Brooks, znameniti astronom, ki je odkril več kometov ko kateri drugi zvezdoslovec na svetu, je 4. maja umrl v Genevi, N. Y.

— Mrs. Lillian Rowland v Chicagu, ki je zadnji teden ustrelila svojega soproga je pred miriško ogledno poroto jokaje povedala tužno povest o nezvestobi in krutosti, dvakrat je omedlela pred porotniki — in bila je oproščena.

— Biro za ljudsko štetje v Washingtonu poroča, da je bilo leta 1920. v državi Illinois 1,204,403 belopoltnih prebivalcev, ki so bili rojeni v inozemstvu; pred deset leti jih je bilo 1,202,560, narastek je torej majhen.

— Cela družina Johna Jakubczyka, 1455 Tell Place, Chicago je mrtva, ker sta se oče in mati na pila "domačega" žganja in na neki nerazumljiv način odprla plin v peči, ko sta šla spat. Jakubczyk, njegova žena in štirje otroci so mrtvi.

— Irski republikanci so 4. t. m. ubili osem angleških policistov, katere so napadli iz zaseke blizu Rathmora.

— V Jesupu, Iowa, so tatovi ukradli iz omdotne katoliške cerkve sv. Anastazije moštranco, kekih in druge take reči, katerih se drži nekoliko zlata. Hostije, ki so bile v kelihu, so iztreli po tleh. Duhoven je cerkev zaprl, češ, da jo je treba še enkrat posvetiti, predno bo zopet dobra za business.

— Kapitan Marion C. Cooper, ameriški letalec, ki je služil v poljski armadi ob času vojne s Rusijo in je bil ujet, je pobegnil iz sovjetskega ujetništva. Zdaj se nahaja v Varšavi.

— Velike povodnji na Jamajki so naredile silno škodo na plantajah sladkornega trsa.

— Število tujerodnih prebivalcev v mestu New Yorku je padlo za pet odstotkov kakor javlja vladni biro za ljudsko štetje. Lani so jih našli 1,989,216 ali 35 odstotkov vsega prebivalstva v New Yorku, pred desetimi leti jih je pa bilo 40 odstotkov. Največ je Rusov in sicer 479,481. Italijanov 388,427, Ireev 202,833, Nemcev 193,558, Poljakov 145,257, in "Avstrijev" 126,447.

Iz delavskega sveta.

— Vsa plovba med Alasko in ameriškim pristaniščem na Západo je suspendirana valed stavke mornarskih delavcev. Izvozne družbe v Alaski pošiljajo brzojavke v Washington z zahtevo, da vlada poseže vmes.

— Jeremiah Driscoll, predsednik Centralne delavske unije v Bostonu, je izvoljen delegatom za konvencijo Ameriške delavske federacije, ki se vrši meseca junija v Denverju, Colo.

— Stavka mornarjev se nadaljuje. Parobrodne družbe so zavrgle pogoje mornarjev za poravnane spora. Konferenca med zastopniki unije mornarjev in vladnim tajnikom za delo Davisom se nadaljuje.

— Konflikt med tiskarji in lastniki tiskarn zaradi 44-urnega tedenskega delavnika še ni končan. Okrog 50 tiskarn v Chicagu noče sprejeti skrajšenega delavnika in posledica je, da je okrog 600 tiskarskih delavcev izprtihi. V mnogih drugih mestih se tudi nadaljuje bitka.

— Polovica premogovnikov v Kansasu je počivala zadnji teden, ko se je vršilo zasilanje Alexandra Howata pred vrhovnim sodiščem zaradi kršenja zakona industrijskega sodišča.

— Frank Morrison, podpredsednik Ameriške delavske federacije, je izjavil te dni, da bo eksekutiva federacije na svoji prihodnji seji v Cincinnati razpravljala o odloku jedrarskega trasta, ki je znižal mezo 100.000 delavcem za 20 odstotkov.

— V kalifornijski legislaturi je bil sprejet zakon proti špijonaži v delavskih strokovnih unijah s 56 glasovi proti 11. Zakon določa denarno kazno do \$250 ali zaporno kazen do treh mesecev ali oboje za vsakogar, ki ga krši. Senat še ni glasoval o tej predlogi.

— Delavska vlada v New South Walesu, Avstralija, je odprla živčne birje za prehrano brezposelnih delavcev in njihovih družin. Kapitalisti se sijo jeze zaradi tega koraka in blatiijo vlado, češ da "podpira lenobo" med delavci.

— Vladni delavski departament je poslal preiskovalca v rudarsko okrožje v Alabami, da preliče ondotne razmere med rudarji.

— Delavska vlada v New South Walesu (Avstralija) je dekretirala, da morajo bivši vojaki stopiti v delavske strokovne unije, ako hočejo imeti prednost pri dobavi dela. Prejtnja protidelavska vlada je bila sklenila, da morajo delodajalci upoštevati demobilizirane vojakove pred vsemi drugimi.

STAR DELAVCO JE ODŠEL PROSTOVOLJNO V SMRT.

Washington, Ind. — 65-letni pleskar je bil odpuščen pred dobrim mesecem na čeluznici. Iskal je delo seveda zastoj. Nekoga dne je izginil. Iškali so ga povsod in končno in po dolgem iskanju so ga našli obesnega v prvi metodistiški episkopalni cerkvi. Šmokavzarski listi pravijo, da so mu odpovedali živci. Verjetno je, kajti šmokavzarjem bi odpovedali tudi živci, če bi bili stari pet in šestdeset let, in postavljani na cesto in brez sredstev za življenje.

Nobenemu šmokavzarju ne pride na misel, da bi v sanjah ometil, da je smrt starega delavca posledica današnjega gospodarskega sistema, katerega šmokavzarji zagovarjajo strastno.

NAŠE LEPO UREJENO GO-SPODARSTVO.

Owoso, Mich. — Farmarji v tukajšnji okolici bodo posabili na tisoče bučijev krompirja za gnoj. Prekupei so jim ponudili tako nizke cene za krompir, da kmetje raje z njim gnoje polje, kot da ga postavijo na trg. Če se s krompirjem pognejo polje, so kmetje toliko na boljem, da jim ne bo treba kupovati umetnega gnojila.

ŽELEZNIŠKA NEGODA V ZAPADNI VIRGINIJI.

Bluefield, W. Va. — Tukajšnji osebni vlak je udaril v štiri naložene tovorne vozove. Šest oseb je ubitih in sedem in dvajset ranjenih. En osebni voz se je prekrulnil. Ranjene potnike so odpeljal v Welch.

Nov zemljiščni davek.

PREDLOGO PREDLOŽI KONGRESNIK OSCAR E. KELLER.

Svet, vreden do deset tisoč dolarjev, bo oproščen davka.

Washington, D. C. — Kongresnik Oscar E. Keller iz Minnesote, progresiven republikanec, je izdelal predlogo za 1-odstoten davek na zemljišča. Predlogo predloži v kratkem in bo vodil tudi boj zanj pred davčnim odsekom in v kongresni zbornici.

Tako daleč je dozdaj dokončal komitej podjetnikov in trgovcev, kateremu predseduje Frederick F. Ingram iz Detroita, svoje delo za odklavljenje zemljišč. Po besedilu v zakonu so izvzeta od obdavčenja zemljišča do davčne vrednosti deset tisoč dolarjev. Večina farmarjev bo prosta tega davka.

"Mr. Keller mi je danes zagotovil, da kmalu predloži predlogo za zemljiški davek," je rekel Ingram, "ki je skrbno izdelana in ima namen, da se vojni troški poplačajo v pet in dvajset letih, ne da bi bilo treba naložiti davek na konzum, ki bi omejeval trgovino."

"Zemljiški davek bo prinesel na leto okoli ene milijarde dolarjev. Največ tega davka bodo plačali lastniki neobdelanih zemljišč, pravnih stavbiš v mestih in nenadčeta naravnega bogastva. To je edini davek, ki ne povečava življenjskih stroškov in se ne more odložiti na ljudstvo."

"Industrijska in zemljiška vrednost je vsaka vredna v Združenih državah sto štirideset milijard dolarjev, toda industrija plača na leto štiri milijarde dolarjev davka, medtem ko se od zemljišč ne plačuje zvezni davek."

"Farmarji ne bodo plačevali zemljiškega davka, ker so zemljišča do deset tisoč dolarjev davčne vrednosti prosta davka. Farmarji, ki bodo plačevali davek od zemljišča, so taki farmarji, ali lastniki zemljišč, ki ne obdelujejo zemljišča in drže velika zemljišča proč od trga zaradi spekulacije. Če se obdavi ta svet, tedaj bodo lastniki teh zemljišč prisiljeni prodajati svoja zemljišča po zmerni ceni, kar bo le povečalo živčno produkcijo in znižalo število farmarskih najemnikov."

Ingram izjavlja, da se je komitej pridružil pet in dvajset tisoč oseb obojega spola, prebivajočih v vseh državah Unije, ki pa ne bodo odnehale od kampanje, dokler kongres ne obdavi neobdelanega sveta, ki je vreden šestdeset milijard dolarjev.

Zemljiščni posestniki, ki lastujejo ta neobdelani svet, delajo seveda z vsemi močmi, da se prepreči ta davek. Zemljiščni spekulantje pač menijo, da velja zanje izjema pri obdavčenju, ker evet ni obdelan. Gospodje seveda molče o dejstvu, da vrednost tega sveta raste z vsakim letom, od te vrednosti pa ne plačajo nobenega zveznega davka.

25 mrtvih na Irskem v treh dneh. — Dublin, 6. maja. — Petindvajset mož je obležalo mrtvih v mnogih spopadih med sinfajnovci in britskimi policisti ter vojniki v zadnjih treh dneh. V hribih Partry je bilo ubitih 12 sinfajnovcev. V okraju Mayo so bili ubiti štirje policisti in eden sinfajnovcev. V Rathmuru je padlo osem policistov, ki so bili zvaobljeni v past na zvit način. Republikanci so sporočili Angležem, da na cesti leži mrtvi, katerega naj vzamejo in pokopljejo. Prišla je patrulja osmih policistov in res našla mrtvica, ki je bil ustreljen irski špijon. Ko so policisti obstopili truplo, so počile puške iz bližnjega grmovja in vseh osem Angležev je obležalo mrtvih. Ustreljen špijon je bil osemdesetletni stavec. — V Belfastu je bil težko ranjen metodistiški duhoven; dobil je dve krogli v glavo.

MORILEC ZAMORCEV OSTOŽEN PRONAŠE.

Macon, Ga. — Farmar John S. Williams in njegovi trije sinovi Marvin, Hulon in Leroy so bili od velike porote obtoženi, da so pridržali štirinajst zamorcev v peonah.

Williams je bil nedavno obsojen v denarno ječo, ker je umoril več zamorcev. Javni tožitelj je izjavil, da Williams ne pride pred sodišče, dokler sedi v ječi zaradi umora.

DELAVČEVA UGODA.

Cincinnati, O. — Ko sta elektricarja Albert Bauman in Edward Brant delala blizu generatorja v elektrarni, je nastal kratak tok. Iz generatorja je izšel plamen, ki je tako opalil Baumana, da je umrl na potu v bolnišnico. Brant je pa zadobil hude opekline po obrazu in živu.

REVEŽI SI NE SMEJO ZBIRATI HRANE.

Marblehead, Mass. — V tem mestu nimajo reveži več pravice izbirati si, kaj bodo jedli, dokler bodo imeli kaj reči nadzorniki, katerim je poverjena avtoriteta, da nadzorujejo reveže. Ravno kar so odkrili, da je par siromakov, za katere skrbi mesto, včasih povzilo malo konzerviranih breskov in smetane.

V prejšnjem času so siromaki napravili nadzorniki nakaznico za majhno vsotico denarja, s katero je odšel v prodajalno in je dobil za svojo družino toliko živil, kolikor daleč je segla nakazna vsotica.

Onile dan je pa neki "davkoplačevalec" videl siromaka, da je nesel iz prodajalne konzervirane breskve in stekleničico smetane. Ta "davkoplačevalec" se je takoj pritožil pri nadzorniku, vsi skupaj so pa napravili velik hirup, češ, da siromaki za javni denar jedo breskve in smetano. Zdi se, da po mnenju teh "dobrotvornikov" ne smejo siromaki uživati nobene hrane, ki ima malo več redlinih snovi, ampak morajo uživati le take jedi, ki slabe njih telesu.

Zdaj so ustanovili cenzuro za siromake. Vsak siromak se bo moral zglasti pri mra. Edith Fubbs, katera ne pozna kaj je glad. Povedati ji bo moral, kaj bi rada uževala družina jedi. Če bo siromak zapisal breskev, smetano ali katero drugo tečno jed, tedaj jo bo cenzorica prečitala. In vse to se godi, ker živimo v dobi krščanske civilizacije. Hural!

ZA RUDARJE NE BO ENIŽANJE NA MEZDA.

Indianapolis, Ind. — Šmokavzarski listi so pričeli namigavati, da se znižati tudi meza rudarjem. To namigavanje spada seveda kot sredstvo podjetnikov za splošno znižanje delavskih mezd v podjetniško propagando, ki bega javnost z raznimi govoricami, da tako napeljuje vodo na podjetniški mlin.

Vpričo te propagande je John L. Lewis, predsednik rudarske organizacije U. M. W. of A., izjavil, da se rudarska meza sploh ne more znižati, ker je pogodba med rudarji in premogovniškimi podjetniki na polju mehkega premoga veljavna do 31. marca 1922.

Premogovniški podjetniki so seveda omejili produkcijo, da tako do jeseni ustvarijo na umeten način pomanjkanje premoga. S to metodo bodo dosegli dvoje: Najprvo bodo v jeseni povzeli ceno za premog, poleg česar bodo pa kričali na ves glas, da so visoke rudarske meze krive, da je cena premoga visoka.

Rudarska organizacija bi morala že zdaj pričeti s podučno kampanjo za ljudstvo, da se danje cene za premog pretrane zaradi profitorske lakomnosti podjetnikov in drugih bizniških interesov, ki imajo opraviti z distribucijo premoga.

GIBANJE ZA POVRATEK K NARAVI.

Washington, D. C. — Na neki tukajšnji javni šoli je bil ustanovljen prvi "Vaški klub", ki ima namen trditi med šolsko mladino gibanje za povratak naravi. Tako klubi imajo namen prirejati izlete za šolsko mladino v prosto naravo, da se obudi v nji večje zanimanje za življenje in rastline.

Organizator tega gibanja je rekel, da upa, da bo to gibanje tudi zunaj Washingtona našlo posamecnice.

VRSTE PAPIRNIH TOVARNARJEV NISO SOLIDNE.

Albany, N. Y. — Jeremiah T. Carey, predsednik organizacije delavcev, ki delajo v papirnicah in v tovarnah, v katerih izdelujejo kase za izdelovanje papirja, izjavlja, da so manjši tovarnarji podpisali pogodbo z organizacijo.

DELAVČEVA UGODA.

Cincinnati, O. — Ko sta elektricarja Albert Bauman in Edward Brant delala blizu generatorja v elektrarni, je nastal kratak tok. Iz generatorja je izšel plamen, ki je tako opalil Baumana, da je umrl na potu v bolnišnico. Brant je pa zadobil hude opekline po obrazu in živu.

ZAKON ZA USTANOVITEV ZADRUŽNIH BANK.

Washington, D. C. — Vecemška zadruga komisija je izdelala postavbo za ustanovitev zadrugnih bank, ki je bila že predložena nekaterim legislaturam, katere zborujejo. Zastopniki delavstva in farmarjev pritiskajo na legislature, da sprejmejo to postavbo v državnih legislaturah, da bodo delavci in kmetje lahko mobilizirali svoje gospodarske moči in ustvarili svoj kreditni sistem.

BRUTALNI KAPITAN JE PREJEL, KAR JE ISKAL.

Bath, Me. — Brezična brzojavka poroča, da je bil ustreljen na škuni "Gardiner C. Deering" in na visokem morju kapitan Chester T. Wallace. Ustrelil ga je kuhar v silobranu. Na ladji ni bilo vpora. Iz brzojavke je spoznati, da je bil kapitan navadna sirovina, kajti na mirne ljudi ne strelja nihče v silobranu.

Nemiri 1. maja na Japonskem.

Kobe, Japonska, 5. maja. — Delavske demonstracije 1. maja v Kobeju so bile mirne, toda v Tokiju in Osaki so bili spopadi med socialisti in policijo. Več oseb je bilo ranjenih. Sukulci, eden delavskih voditeljev, je protestiral na vlado zaradi nepotrebnega vmešavanja policije pri delavskih demonstracijah.

Irski delavska stranka je bojkotirala volitve.

Dublin, Irski. — Delavska stranka (Labor Party) na Irskem je objavila manifest prvega maja, v katerem izjavlja, da stranka ne bo postavila svojih kandidatov pri bližajočih se volitvah za dva irska parlamenta. Volitve se vrše na podlagi zakona avtonomije, katerega je sprejel angleški parlament. Delavska stranka poziva svoje pristaje, da naj volijo tiste kandidate, ki so za neodvisno irsko vlado.

POLJSKA ARMADA UDRLA V SLEZIJU.

(Nadaljevanje s 1. str.)

francoskih, angleških in italijanskih oddelkov, so bile večraj pojučene s 3000 nemškimi prostovoljci. Nekaj časa so se ententni poveljniki prepirali, dali sprejme Nemce ali ne. Francoski general Lerond je protestiral proti Nemcem, toda italijanski general Martino je zahteval, da so Nemci sprejmejo, ker druge pomoči ni. In tako se je zgodilo, da so danes Nemci in Italijani — ki so bili doslej sovražniki — bojujejo z rano ob rami skupaj proti Poljakom.

Poljski vstali so večraj dvakrat vzeli Gross Strelitz, toda vsakokrat so se morali umakniti. Pri napadu na Malapano blizu Oppelna je bilo deset Poljakov ubitih, dočim sta na drugi strani padla dva Nemci. Boji med Italijani in Poljaki v Plesau in Ribniku se nadaljujejo.

NAZNANILO VSEM DRUŠTVENIM TAJNIKOM IN TAJNICAM S. N. P. J.

Upravištvu naznanja društvenim tajnikom in tajnicam, da gl. tajnik ne daje naslovov upravi lista od novopristopnih članov in članic, ker mora sam hraniti vse te liste v arhivu. Torej je razumljivo, da morajo tajniki sami pisati na poseben papir imena in naslove vseh NOVO PRISTOPILNIH članov in članic in jih poslati upravištvu, da se upiše v imenik za prejemanje tedenske številke glasila "Prosveta", drugače je lahko kdo član leto dni in je več, pa ne dobi lista, ker uprava lista ni prejela njegovega imena in naslova. Enako se mora poslati točno vsaki mesec upravištvu vse spremembe naslovov vseh članov in članic, kateri odstopijo, so črtani, umrjejo ali na en ali drugi način prenehajo biti člani S. N. P. J.

Ako se bodo točno pošiljala vse potrebne spremembe in naslovi bodo tudi redno člani prejeli list "Prosveta". Lahko pa tudi vsak član sam piše in nas obvesti o spremembi svojega naslova. Torej upravištvu žel, da se to upošteva. Filip Godina, upravištelj!

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 3857-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.



Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincenc Calhoun, podpredsednik Anton Hrgat, Box 140, Conansburg, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Burger, gl. blagajnik John Voznich, upravni gl. tajnik Filip Godina.

POSREDOVNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 408 May St., Springfield, Ill., Martin Zelenski, Box 278, Barberton, Ohio, Jos. Radick, Box 432 Smithton, Pa., Frank Sencik, 2609 Prenter Ave., Cleveland, Ohio, John Eriman, 285 First St., La Salle, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Burger, predsednik, 2857-58 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZGODNO OKROŽJE: Jos. Ambrosi, Box 288, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Silar, Box 104, Grass, Kans., na jugovzhodu, Leo Kuchar, Box 245, Gilbert, Minn., na severozahodu.

Nadzorni odbor:

Matt Petrovich, predsednik, 397 E. 140th St., Collingwood, Ohio, Jos. Ambrosi, 418 Pierce St., Euclid, Minn., Peter Sencik, 3183 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor:

Vincenc Calhoun, John Underwood in Matt Petrovich.

Združbeni odbor:

Predsednik: Frank Alek, 2184 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Trifali, Box 181, Lawrence, Pa.

Jos. Ovan, 248 Englewood, Detroit, Mich.

Jos. Shub, 1101 E. 62 St., Cleveland, Ohio.

Mary Udevik, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI IZDAVNIK: Dr. F. J. Kuru, 3028 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jos. Zverstak.

POSREDOVNI — Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsedstva se pošljejo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vrše se na naslov: Tajništvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S SLUGAJSKIM POSLI se pošljejo na naslov: Slugaštvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodnje gl. posiljanje v gl. izvrševalnem odboru se naj pošilja M. Petrovichu, predsedniku nadzornega odbora, gl. tajnik je spisal.

Vsi prihodnji gl. posiljanji odsk se naj pošilja na naslov: John Underwood, 408 May Street, Springfield, Ill.

Vse prihodnje posiljanje uradništva gl. tajnika se naj pošilja na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsi prihodnji drugi posiljanji, namizila, oglasi, naročila in spili vse kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 3857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

POGLAVLJA

delo MATIJA SKENDEK 12 LET za rojake po celi Ameriki. On že mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Pili mu in razloži svojo zadevo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti se bo mogoče grani prodan s nepravilnim pooblastilom.

Delavski list je sila, s katero razbura val nasprotja.

DOMAČA IZDAVILA

katera priporoka magr. Kneipp, imam vedno v zalogi

Pilite po brezplačni cenik.

MATE PREDER

P. O. Box 772, City Hall Station, NEW YORK CITY.

VOLJA — SREDSTVA — PRAKSA.

Za točno in vsakdanje izvrševanje poslov, ki se v zvezi s posiljanjem denarja v stari kraj, s potovanjem v domovino, s dopremljanjem oseb v Ameriko in s drugimi posli tega področja, se nujno potrebuje tri glavne stvari:

volja, sredstva, praksa.

Naslo ravnaj voljo za točno službo najbolje do- kasujejo številna zahvalna pisma od onih rojakov, ki so se do sedaj poslužili naše trdnice.

Naslo sredstva so naš dobro organiziran urad, naše dobre svete s starih krajev, naše zastopstva parobrodskih družb in naše državno bančno dovoljenje in državna kontrola našega poslovanja.

Nad 1.400 potnikov, ki so s našim posredovanjem do sedaj potovali v stari kraj ali od tam sem, govori o naši praksi.

Ako hočete Vi poslati denar v stari kraj, potovati v stari kraj, ali dobiti koga iz starega kraja, je v Vašo korist, da se obrnete na:

ZAKRAJSEK & ČESARK,

Slovenska banka,

70 — 9th Ave., New York City.

Največja Slovenska Banka v Ameriki.

V 3 TEDNIH VAM POSLJEMO

Vaš denar, ki ste ga namenili za svoje v stari domovino

in v šestih tednih

boste prejeli lastnoročno podpisano potrdilo od prejemnika denarja.

Denar pošiljamo po dnevnem kursu. Naša banka stoji pod državnim nadzorstvom in lahko nam brez skrbi poverite svoj denar.

Prodajamo vozne listke (tikete) za vse parnike, ter vam pripeljemo tudi svoje iz starega kraja, izgotavljamo tudi paze (pase) in vse druge kar je potrebno za potovanje in Ameriko v domovino in iz domovine v Ameriko. Pilite nam za poljsnile v slovenskem jeziku.

Slavonic Immigrant Bank,

439 WEST 23rd STREET NEW YORK, N. Y.

Kapital \$100.000.00 Raz. zaklad \$30.000.00

Novice iz Jugoslavije.

Graf Karoly v Jugoslaviji. — Vlada je dovolila yodji republikanskega pokreta na Madžarskem, grafu Mihailu Karolyju, da se naseli v naši državi. Karoly si izbere za bivališče najbrže mesto Dubrovnik. — Za tem dovojenjem seveda ne smemo laskati nobenih humanitarnih razlogov, temveč je g. Palis do napravil na prošnjo Karolyjevih prijateljev v Pečuhu in Zagrebu, vsakomur bodo jasni globlji motivi. Ob istem času je sprejel Palis v avdienci tudi dr. Oskarja Jasyja, bivšega profesorja na budimpeštanskem vesešilišču in vodjo meščarskih demokratov.

Poseta ves s Italijo. Italijanska vlada je odpravila censuro v poštnem in brzojavnem prometu z okupiranim ozemljem.

Posar je uničil 3. apr. tovarno za vžgalice v Rušah. Zgoreli so vsi trakti, pisarne, skladišča, stroji in druge pritlikine.

Velik godniški požar. Na 1516 m visokem vrhu Kopa pri Radečah je v nedeljo 10. aprila upeleli požar velik in obširen kompleks gospod. štirje poselniki iz Radeč so oškodovani za 56.000 K. Pravijo, da so zažgali italijanski vojniki, ker so bili godovi ob in na demarkacijski črti, drugi trde, da so zažgali pastirji iz Belepeči.

Najdeni človeški okostnjaki. Na stavbišču "Zadruga gospodarske tanke" so zopet pri kopanju temelja našli tri, zelo dobro ohranjene človeške okostnjake. O teh okostnjakih so se po Ljubljani razširile fantastične govorice. Na okostnjake so bile položene težke kamenite plošče. Pred potresom, v idiličnih časih stare Ljubljane so bile okoli franciskanske cerkve gostilne, v katerih so gostilničarji baže tujim bogatim trgovcem vrstove "šravfali", jih oropali in potem zakopali na vrtove. Taka gostilna

je bila v nekdanji Slonovi, sedaj Prešernovi ulici. Na mestu korenjega stavbišča in vsega prostora so bili prej obični vrtovi in njive.

Negoda. Poselnikov sin, 12-letni France Klobič iz Zlatega polja pri Kamniku je jahal kobilu na vodo napajat. Kobila se mu je splašila in Klobič je tako nesrečno padel, da si je zlomil noge v desnem stegnu.

Glasilo SLS "Slovenec" in "Obznanje". Pod naslovom "Kako se demokratična vlada bori zoper komunizem" piše "Slovenec": Minister za notranje zadeve, znani stober demokratične stranke, g. Milorad Drašković, je večeraj 10. apr. v konstituenti obširno obrazložil motive za svojo znano "Obznanje", s katero je vlada prepovedala vse komunistične organizacije in na podlagi katere se namerava boriti sploh zoper vse takozvane "protidržavne", boljše rečeno, protidemokratske elemente. Vlade stranke so obetale, da Drašković predloži zbornico zanimiv material o protidržavnem delovanju, zvezah in zarotah komunistov. Da komunisti niso prijatelji države v njeni sedanjih oblikah, ve že vsak šolar v Jugoslaviji, pravni čut pa zahteva, da vlada za upravičenost takih izjemnih določb, kakor je proslula "Obznanje", doprinese tehtnih dokazov. V celotni govoru ministra Draškovića pa ni niti sence kakšnega dokaza ali razkritja, ampak so vse le trditve, domene in splošne obtožbe brez enega samega pozitivnega dejstva. Najbolj značilno pa je to, da gospod Drašković ni navedel ne enega slednja, v katerem bi bila morala poklicana sodnijska oblast nastopiti proti posameznim osebam ali organizacijam, ki jih zadene "Obznanje". Da bodo imeli komunisti napram takemu obrazloženju vlade lahko stališče, je umavno. Na tak lahkoizumljen način se pač ne vodi borba proti komunizmu in spada te vrste bor-

ba za državno edinstvo paš v repertoar brezglave politike sedanjega "državotvorne" večine. Z motivacijo "Obznanje" so si naši policajski demokrati spletli nov lavrov list v svoj državniški venec. Demokratično "Jutro" pa piše o "razdiralnem delu komunistov", o "moralni zmagi" itd. Kdo je torej demokrat?

Novi listi. 11. aprila sta pričela v Ljubljani izhajati dva nova tednika, in sicer "Avtonomist", katerega izdaja s. A. Propeh in "Pondeljnik", katerega izdaja g. M. Plut.

Posevstva. V Skopju v Srbiji je poštarica Janja Vučkova odnesla iz blaginje 100.000 dinarjev in vse vrednostne papirje in pobegnila.

Iz sovjetske Rusije.

(Brzojavke Roste "Soviet Rusiji" v New Yorku. Federated Press.)

Volitve v Moskvi. (Moskva, 30. aprila.) Pravkar končane volitve v moskovski sovjet so pokazale veliko popularnost sovjetov in zaupanje v voditelje komunistične stranke. Novovoljeni sovjet sestoji iz treh četrtin komunistov in ene četrtine nadstrankarskih delegatov, ki so naklonjeni sovjetom in ki vsakomur predstavljajo večji del delavstva, katero je politično neodvisno, ampak podpira sovjetsko vlado, bo nedvomno zaneslo novo energijo v moskovski sovjet v kooperiranju s komunistično večino za rekonstrukcijo dežele. Izvoljenih je bilo skupaj 1066 delegatov in izmed teh je 1320 komunistov, 321 nadstrankarskih in 25 vseh drugih strank. Med komunisti je bilo izvoljenih 200 žen, med katerimi sta tudi sodružici Kolontajeva

in Krupskaja (Leninova žena.). — Izid volitev za sovjet v Kijevu je sledeči: 911 komunistov, 301 nadstrankarskih in 13 delegatov raznih drugih strank; skupaj 1225 delegatov. — Velika komunistina večina je bila tudi pri volitvah v Kalugi, Saratovu, Hvalinaku, Petrogradu in naštetih drugih mestih.

Proslava prvega maja. Po vsej Rusiji se delajo velike priprave za proslavo prvega maja, ki pride letos na rusko. Velikonoči Sovjeti so sklenili izkoristiti praznovanje Velike noči na kmetskih in velikim manifestacijami s komunisti. Na programu v Moskvi so koncerti na ulicah in druge prireditve za stare in mlade v gledališčih.

Novo šolsko knjigo brez pravilje. Komunisti za šolstvo in javno izobražbo je razpisal tekmo za spise, ki se porabijo za nove šolske knjige v začetnih šolah. Novo šolsko knjigo bodo brez mitoloških pravilje o duhovih in angeljih in drugih praznovanskih spisov. Kralji, carji, knazi in drugi takšni paraziti se ne smejo omeniti, razen kot izkoriščevalci ljudstva. Prednost imajo spisi, ki slikajo dejansko življenje delavcev. Vsi ruski pisatelji in pesniki so porabljeni, da se udeležijo tekme.

Domovi za naseljenost. Svet ljudskih komisarjev je sprejel naredbu za ustanovitve centralnih domov za naseljenost v Petrogradu, Karkovu in Moskvi. Emigranti, ki se vrnejo iz Amerike domov, bodo nastanjeni v teh domovih, dokler ne najdejo svojih sorodnikov in si poiščejo delo.

Amnestija v Armeniji. Iz Eri- vana javljajo, da je armenska sovjetska vlada podelila splošno amnestijo vsem osebam, ki so bile v boju proti sovjetom. Vse pri- zadele osebe so proste persekucij in dobe nazaj svoje prejšnje pravice.

Kongres neustrankarskih delavcev. Na konferenci neustrankarskih delavcev, ki je bila ravno zaključena v Petrogradu je bilo sklenjeno, da neustrankarski podpirajo komunistično stranko v gospodarski regeneraciji republike.

Fakulteta socialne znanosti. Na vseh ruskih univerzah je bila ustanovljena fakulteta socialne znanosti s oddelkom ekonomije, ki obseva studije dela, industrije, finance in administracije, ter s oddelkom socijo-pedagogike za proučevanje vseh problemov vzgoje.

Sovjetska vlada je sklenila skleniti v Petrogradu splošno delavski kongres. Njegov namen bo združiti vse delavce tudi one, ki ne pripadajo k nobeni stranki.

RAD BI IZVEDEL

za mojega brata Franc Mačusa, doma iz Števerjana pri Gorici, kateri je živel do vojne v Trstu in potem je odšel v Jugoslavijo. Rojake prosim, če kdo ve za njegov naslov, naj mi naznani. Nadalje bi raz izvedel za naslov Katarine Miklusa, rojena v Pevni pri Gorici, katere živi nekeje v Brooklynu, N. Y. Cenjena rojake uljudno prosim, če kdo ve za njen naslov, naj mi naznani, ako bo sama želela to oglaš. Moj naslov je: Joseph Mačus, 1909 West 23rd street, Chicago, Ill. (Adv. May 9-11)

IZPLAČAMO V KRONAH, DINARJIH IN DOLARJIH V GOTOVEM DENARJU V JUGOSLAVIJI.

Pišite nam po paš cenik za pošiljanje denarja. Parobrodne listke za vse črte.

EMIL KISS, bankir, 133 Second Ave., New York.

PRISILJEVANJE V AMERIKO VTEGNE BITI PREPOVEDANO

Kdor hoče dobiti svojce v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti potrebne listine, tako da oseba v starem kraju dobi dovoljenje od ameriškega konzulata prej kot njegovi.

Za slučaj nemožnosti ali kakršne koli prepreke prihodnosti.

MATIJA SKENDER,

Javni notar na Ameriko in stari kraj, 6227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Ozdravite svoje živce.

Kadar počutite, da ste utrujeni, zlovoljni, nervozni, ako se lahko razjezite, ako vas vznemirja čim in rupek, namerajte storiti boljšega, kakor se vama zdi.

SEVERA'S NERVOTON

(Severov Nervoton) pravilno zdravilo in tonik. Namenjen je za take slušaje. Umiri ter ublaži živce, poroči spanje, ki otežuje in povzroča živčni sistem. Cena \$1.25. Dobite ga pri vašem lekarju. Vrnite ga za Severova. Ne jemljite drugega.

KAKO SE UČITI ANGLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis, beležnico (note book) in Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil dr. Karna. Vsako naznano besedo poiščite v besednjaku, kako se izgovori in kaj pomeni; zapišite naznane besede v beležnico in jih večkrat ponovite. V par mesecih boste imeli lep sklad angleških besed, katerih bi ne dali za stotine dolarjev. Vsaka slovenska hiša bi morala imeti ta besednjak. Naročite ga na sledeči naslov:

Dr. F. J. KERN, 6808 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Cena besednjaka je \$5 s poštno vred. Istotam lahko naročite za \$1.25 Zorninove pesmi, ki vam bodo ugajale.

(Advert.)

PRODAM

stavbišče (loto) v velikosti 150x40 v najlepši okolici v North Chicago, blizu šole in cerkve. Voda od toka (sewer) stranaki hodnik (side walk) vse to je že vrejeno. Za ceno oglašite se na 1113 Lincoln Street, North Chicago, Ill.

(Adv.)

Sami si napravite UNICEVALGA MRČESA P. D. Q.

Vi si lahko napravite unicevalga mrčesa doma, en kvort stane samo 35c, dovolj za uničiti milijone sten, bolh, čurkov in mravljincev. Ta smes ne peče, ne pušča madežev na obleki ali perilu in je popolnoma drugačna od drugih smes, ter uniči vse nalezivo.

Prekribite si pri vašem lekarnarju en zavoj stane le 35c tega (Penny Devils Quilts) P. D. Q. in kemikalije si zmešate dovolj za očistiti postelje, hotel, bolnišnice in vsako hišo, vanga mrčesa ni mogoče tam peklensko živeti kjer se rabi P. D. Q. (Adv.)

CUNARD-ANCHOR

Najbolji, najhitrejši in najvarnejši parobrodi. Izredna potovanja na potovanja. V vseh mestih je lahko najti najvarnejši družbo.

V Jugoslaviji, Belgiji, Franciji, Italiji in Španiji. S. S. CALABRIA — Maja 17. Iz stane v Dubrovniku... \$125.00. Iz stane v Trstu... \$115.00. Iz stane v Kotoru... \$115.00. Iz stane v Rimu... \$115.00. Iz stane v Londonu... \$115.00. S. S. PANONIA — Junij 4. Iz stane v Dubrovniku... \$125.00. Iz stane v Trstu... \$115.00. Iz stane v Kotoru... \$115.00. Iz stane v Rimu... \$115.00. Iz stane v Londonu... \$115.00. Mito Corbiergo. Parobrodne listine... \$1.25. Parobrodne listine... \$1.25. Parobrodne listine... \$1.25.

Jimmie Higgins.

Spisal UPTON SINCLAIR.

S dovoljenjem avtorja prevaj IVAN MOLEK.

(Nadaljevanje.)

Jimmie je podvojil svojo energijo na delu za prireditelj shoda. Dela ni več iskal, ker je bil uverjen, da ga adaj sploh ne dobi; tako je posvetil ves svoj čas protivoljni agitaciji. Gospodar prodajalnice ob križišču, ki ni maral Higginsa zaradi njegovih radikalnih idej, mu je odpovedal kredit. To je bil hud udarec za Jimmieja in Lizzie, je bila prisiljena storiti nekaj, čeprav se je zalela, da nikdar ne stori — potegnila je dol nogavico na desni nogi, razparala sešito obvezo okrog členka in vzela je enega izmed dragocenih dvajsetakov. Lepa, rumena barva bankovca je nekoliko pobledela odkar se je grel podnevi in ponoči na goli koži njene noge, toda prodajalničar ga je vseeno vzal, naštel drobšč in potem je še naredil pridigo čeni, da naj skuša omejiti Jimmiejevo blebetanje, ker drugače bo prepoznal. Kakor da ne bi bila Lizzie še poskusila in kakor da bi kaj pomagalo! Toda Lizzie se je ustrašila in ko je prišel Jimmie pozno svečer domov, se je zopet vrgla vsa histerična na njegove prsi.

Njena histerija pa zopet ni pomagala in Lizzie je povabila starega patrijota Petra Drewa, da naj pride v vas in pomaga "spreobrniti" Jimmieja. Stari farmer je upregel košeno kobilu in posetil Higginsove. Govoril je s Jimmiejem nekaj ur o Ameriki, Jimmie je pa govoril o Rusiji.

"Ali se naj Amerika poniža pred satanskim kajzerjem?" To je hotel vedeti stari Drew.

"Kajzer pojde za carjem. Nemški proletarijat že obračuna s njim. Ruski delavci so pokazali pot, po kateri je treba iti; nikjer ne bodo proletari prenašali jarma sužnosti. Da, tudi v takozvanih republikah, kot je Francija, kjer vladajo bankirji, in Amerika, ki ima vrhovno vlado v Wall Streetu, se morajo delavci učiti od Rusov!"

"Ampak v Ameriki je drugače", se je razvnel farmer, "tukaj imajo ljudje vse, kar hočejo, samo voliti jim je treba —"

"Voliti? Haha! Pa vam pride gnila politična tolpa in zavre glasove; to delajo v Leesvillu. Ne govorite mi o volilni svobodi! Izgubil sem delo in preselil sem se v novo volilno okrožje, in ko so prišle volitve — nisem imel volilne pravice. Izgubil sem ga s delom vred! Tako je! Stari Granitche odločuje, kdo sme voliti in kdo ne. Dve tretjini delavcev v njegovi tovarni Empire nima volilne pravice — polovica navadnih delavcev v Ameriki nima volilne pravice zato, ker nimajo doma in nič."

"Kako pa boste vladali v vaši novi, delavski državi, ako ne s volitvami?"

"Z volitvami, da — toda najprej bomo pomatili vse kapitaliste od krmila. Razstili jih bomo, da ne bodo mogli več kupiti političnih mašin, da ne bodo posedovali časopisov in tiskalnih laži o nas. Poglejte, kaj piše Leesvillski "Herald" dan za dnem — same laži; vsa poročila so zlagana in delavno ljudstvo nikoli ne čita resnice."

Tako sta govorila. Stari vojak je zastopal iskal v Jimmieju simpatij za "domovino". Ilig

gins je dejal, da se je "domovina" zapravila; postila je, da so jo kapitalisti osvojili in adaj je predajajo vsakomur, ki da več. Jimmie ne pomeni nobene lojalnosti do domovine, temveč samo do svojega razreda, ki je izkoriščen, potlačen in preganjan od nemilega do nečloveškega. Vlada je v rukah korporacij; predsednik je zamenjal spiral za pravilnost in demokracijo v lepih, idejstičnih govorih. Jimmie sicer ne verjame predsedniku, da je odkritost, a če tudi je, Wall Street se skrbi, da ne bo nič iz tega. Kapitalisti zavijajo predsednikove besede po svoje, medtem pa bodo napadali Jimmie Higginsa, metali vanj blato in ga skušali zaslepiti s starimi frazami.

Stari patrijot se je torej zaman trudil, da prodre skozi oklep Jimmiejevih predodgovorov.

Drugi dan je bil velik shod v proslavo ruske revolucije. Lizzie je upala, da pridrži svojega soproga doma. Imela je težko slutnjo, da se zgodi nekaj strašnega na shodu; preprič, boj, Jimmie bo kričal nekaj in policaji mu razbijejo glavo s kobilu in potem odpeljejo vse poslušalce v ječo. Zastonj je Higgins prisegal, da ne bo delal nič drugega kakor prodajati knjige in ljudem odkazoval sedeže — Lizzie ga je švrtalo objela in se počeno izjekala na njegovih prsih. Ko pa tudi to ni pomagalo, je zopet poklicala po sosedu starega Drewa, da naj pride hitro na pomoč. Veteran civilne vojne je prišel in začela se je dvojna ofenziva, toda Jimmie ni hotel odnehati. Naposled je Lizzie sklenila, da pojde s njim.

Peter Drew je dejal, da tudi njega zanima shod. Svetoval je čeni, naj pusti Jimmieja, on se pa vrne s vozom in najprej odpeljeta otroke k njegovi stari, pri kateri prebijejo noč, nato odrineta v mesto, kjer se snideta s Jimmiejem v opernem gledališču in po shodu se odpeljejo vsi trije skupaj domov. S tem so bili zadovoljni vsi, posebno pa Jimmie, ki je šel sanjal, da se stari vojak nalezne revolucionarne vročice na shodu.

Toda Jimmie je slabo računal. Na njegovo veliko presenečenje je zagledal starca v gledališču v blede modri vojaški uniformi s dvema vrstama medenih gumbov na suknji. Sodrugi so začudeno gledali uniformirano prikazen — in čudili so se toliko bolj, ker je bila ta prikazen v družbi socialističnega Higginsa. Stari farmer je tudi strmel v veliko množico, v rdeče vrtnice v gumbni- cih in rdeče trakove v laseh deklet, gledal je okrašene stene in ograje galerije z veliko rdečo zastavo in s praporji družstva Karla Marksa, mladinske socialistične organizacije, unije strojnikov šte. 4717, unije tesarjev šte. 529 in Delavske kooperativne družbe. Obrnil se je k Higginsu in ga je vprašal: "Kje je ameriška zastava?"

Nemški pevski zbor je zapel marseljezo, ki je izzvala hrupen aplavz in mahanje z rdečimi ruticami. Gerrity, predsednik shoda, je stopil v osprej- de odra in otvoril zborovanje s kratkim uvodom. Rekel je, da so se vsi socialisti dolgo let posluževali prispevkov, kadar so hoteli označiti razmere v Ameriki; navadno so rekli, da je pri nas "ravno tako kakor v Rusiji". Ampak odslej ne bodo več mogli reči tega, ker Rusija je svobodna in Amerika bo sledila njenemu zgledu, kadar pride k pameti.

(Dalje prihodnjik.)